وەزارەتی تەندروستی
ژمارە:٥٣٦٨ لە ٥/٤/ ٢٠٢١

پاڵپشت بە ماددەی (حەوتەم) لە یاسای وەزارەتی تەندروستی لە هەرێمی کوردستان – عێراق ژمارە (١٥)ی ساڵی ٢٠٠٧ ئەم ڕێنمایەمان دەرکرد:

ڕێنمایی ژمارە (١)ی ساڵی ٢٠٢١
ڕێنمایی سیستەمی لەبری نۆرینگە (بدل عیادات)

ماددەی (١): لەبری نۆڕینگە (بدل عیادە) سیستەمێکە لە (نەخۆشخانە و سەنتەرەکانی شێرپەنجە و تالاسیمیا) و (نەخۆشخانەکانی فریاکەوتن) جێبەجێ دەکرێت بۆ ئەو پزیشک و کارمەندە تەندروستیانەی نۆڕینگەی تایبەتی خۆیان نیە و لە هیچ نەخۆشخانە و سەنتەرێکی تایبەت کار ناکەن. وە لەدوای دەوامی فەرمی درێژە بە کارەکانیان دەدەن بۆ ماوەیەکی دیاری کراو، لە بەرامبەردا دەرماڵەیەکی جێگیری مانگانەیان بۆ خەرج دەکرێت، بە ئامانجی باشتر خزمەتکردنی نەخۆشانی خوێن و شێرپەنجە و کەسانی تووشبوو بە رووداوی لەناکاوی جیاجیا.

ماددەی (٢): ئەم ڕێنماییە جێبەجێ دەبێت بەسەر:

١- پزیشکانی خاوەن پسپۆڕی لەنەخۆشیەکانی خوێن و شێرپەنجەی (گەورەساڵان و منداڵان) و چارەسەر بە تیشک و نەخۆشیە گوازراوەکان،پزیشکانی نیشتەجێی دێرین و شارەزا لەگشت پسپۆڕییەکانی سەرەوە پزیشکانی دەرمانساز لە نەخۆشخانەو سەنتەرەکانی خوێن و شێرپەنجە.

٢- پزیشکانی خاوەن پسپۆڕی (پزیشکی فریاکەوتن) و پسپۆڕییە جیاوازەکانی تر تەنها ئەوانەی بەر لەدەرچوونی ئەم ڕێنماییە ڕەزامەندییان هەیە بەپێی ئەم سیستەمە دەوام دەکەن لە نەخۆشخانەکانی فریاکەوتن تا دیاریکردنی پسپۆڕییە پێویستەکان و پێوەرەکانی تایبەت بە وەرگرتنی پزیشکی تر لە نەخۆشخانەکانی فریاکەوتن.

٣- کارمەندانی تەندروستی(پەرستاری زانکۆ- هەڵگری بڕوانامەی بەکالۆریۆس و ماستەر و دبلۆمی باڵا، پەرستاری پەیمانگە-دبلۆم، یاریدەدەری تاقیگە– دەرچووی زانکۆ یان پەیمانگە، یاریدەدەری دەرمانساز- دەرچووی پەیمانگە، یاریدەدەری سڕکردن – دەرچووی پەیمانگە، یاریدەدەری چارەسەری سروشتی- دەرچووی پەیمانگا یان زانکۆ، وێنەگری تیشک – دەرچووی پەیمانگە و فیزیایی پزیشکی– دەرچووی زانکۆ و پەیمانگا لە نەخۆشخانە و سەنتەرەکانی خوێن و شێرپەنجە.

ماددەی (٣): مەرجەکانی کارکردن بەپێی سیستەمی لەبری نۆڕینگە بریتین لە:

١- دەبێت دەوامی بەیانیانی پزیشک، جا هەمیشەیی بن یان تەنسیب، لە هەمان نەخۆشخانە و سەنتەر بێت کە ئێواران دەوامی تێدادەکەن.بەهەمان شێوە بۆکارمەندانی تەندروستی، جگە لە حاڵەتی نەبوونی میلاکی پێویست لە بەیانیان، دەکرێت کارمەندی تەندروستی لە نەخۆشخانەکانی تر بهێنرێت بەمەرجێ پێدانی ئەولەویەت بەکارمەندی ئەو نەخۆشخانە و سەنتەرانەی ئەم سیستەمە جێبەجێ دەکەن.

٢- نابێت نۆڕینگەی تایبەتی خۆیان هەبێت و لە هیچ نەخۆشخانە و سەنتەرێکی تایبەت کاربکەن وە پزیشکانی دەرمانساز نابێت بڕوانامەکانیان لە کەرتی تایبەت بەکاربهێنن.

٣- دەبێت لەبەشی یاسایی بەڕێوەبەرایەتی گشتی تەندروستی پەیوەندیدار (بەڵێننامە) پڕبکرێتەوە سەبارەت بە جێبەجێکردنی مەرجی خاڵی (٢) و پێشێڵ کردنی ئەم مەرجە دەبێتە هۆی دەرکردنیان لەم سیستەمە و وەرگرتنەوەی ئەو دەرماڵەیەی بەناوی لەبری نۆڕینگە وەریان گرتووە لە ماوەی پێشێڵ کردنەکە.

٤- دەبێت پزیشکان پشتگیری (سەندیکای پزیشکانی کوردستان) بهێنن بۆجێبەجێ کردنی مەرجی خاڵی(٢). بۆ کارمەندانی تری پزیشکی پشتگیری سەندیکای پەیوەندیدار بهێنرێت بۆ ئەم مەبەستە.

٥- دەبێت کاری پزیشک وکارمەندان ڕاستەوخۆ پەیوەندی بە نەخۆش هەبێت و ناکرێت بەبیانووی هەبوونی بەرپرسیاریەتی کارگێڕی یان هەر پاساوێکی تر کاری پسپۆڕی خۆی ئەنجام نەدات، بە پێچەوانەوە دەرماڵەی لە بری نۆڕینگە نایانگرێتەوە.

٦- دەبێت ڕەزامەندی سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیرانیان هەبێت دوای بەرزکردنەوەی میلاکی هەریەک لەونەخۆشخانە و سەنتەرانەی ئەو سیستەمە جێبەجێ دەکەن.

ماددەی (٤): کاتی دەوامی ڕۆژانە لە سیستەمی لەبری نۆڕینگە بەم شێوەی خوارەوە دەبێت:

١- لە نەخۆشخانەو سەنتەرەکانی شێرپەنجەو تالاسیمیا، دەوامی ئێوارانـدا درێژکراوەی دەوامی بەیانیانە، بۆیە لە کاتژمێر (٨)ی بەیانی دەست پێدەکات و لەکاتژمێر (٥)ی ئێوارە کۆتایی دێت.

٢- لە نەخۆشخانەکانی فریاکەوتن بەسیستەمی شەفت دەبێت، لە کاتژمێر (٨)ی بەیانی تا کاتژمێر (٤)ی ئێوارە، وە لە کاتژمێر (٤)ی ئێوارە تا کاتژمێر (١٢) شەو دەبێت.

٣- پابەند نەبوون بەکاتەکانی دەوام بەبێ پاساو پزیشک وکارمەندان دووچاری سزادەکاتەوە. دواکەوتن بۆ یەک کاتژمێر دەبێتە هۆی بڕینی دەرماڵەی ئەو کاتژمێرە، وە زیاتر لەو ماوەیەبە نەهاتوو هەژماردەکرێت و دەرماڵەی ئەو ڕۆژەیان لێدەبڕدرێت.

ماددەی (٥): ماوەی دەوام کردن هەفتانە لە سیستەم لەبری نۆڕینگە بەم شێوەی خوارەوە دەبێت:

١- تێکڕای ماوەی دەوام لە نەخۆشخانەکانی فریاکەوتن (٤٠) کاتژمێر دەبێت.

٢- لە نەخۆشخانەو سەنتەرەکانی شێرپەنجەو تالاسیمیا (٤٥)کاتژمێر دەبێت بۆ پزیشکان جگە لە:

أ- پزیشک وکارمەندانی تەندروستی (بەشی گرتنەوەی دەرمان) بەهۆی مەترسی کارەکەیان نابێت لەهەفتەیەکدا زیاتر لە (٤) چوار ڕۆژ بۆ ماوەی زیاتر لە(٣٦) کاتژمێر کار بکەن، بەمەرجی ڕێکخستنی دەوامیان بەجۆرێک (٦) شەش ڕۆژی هەفتە بەشەکە کراوەبێت.

ب- پزیشک وکارمەندانی تەندروستی(بەشی تیشک)بەهۆی مەترسی کارەکەیان نابێت لەهەفتەیەکدا زیاتر لە (٣٥) کاتژمێر دەوام بکەن.

٣- کارمەندانی تەندروستی جگە لە پزیشک بەپێی خشتەیەکی ڕێکخراو هەفتانە (٤٥) کاتژمێر بەپێی پێویستی نەخۆشخانە دەوام دەکەن.

ماددەی (٦): دەوامی فەرمی پزیشکانی خاوەن پسپۆڕی فریاکەوتن وەک دەوامی ئاسایی پزیشکان دەبێت و ئێشکگری هەیە سەرەڕای خشتە دوای دەوام و ئەم خشتەیە ڕۆژانی هەینی و پشوو بەهەمان شێوە جێبەجێ دەکرێ لەژێر چاودێری و ڕێنمایی کارگێڕی نەخۆشخانە.

ماددەی (٧): مۆڵەت لە سیستەمی لەبری نۆڕینگەبەم شێوەی خوارەوە دەبێت:

١- هەر پزیشک و کارمەندێکی تەندروستی مافی وەرگرتنی (٢٢) بیست و دوو ڕۆژ مۆڵەتی هەیە لە ساڵێکدا بۆ هەموو جۆرە مۆڵەتەکانی (ئاسایی، نەخۆشی، بەشداری کۆنفرانسی زانستی) جا بەیەکەوە وەریبگرێت یان بە جیا،لەو ماوەیەدا دەرماڵەی لەبری نۆڕینگە خەرج دەکرێت.

٢- لەکاتی وەرگرتنی مۆڵەت لە دەرەوەی ئەو ماوەیە لەبەر هەر هۆکارێک بێت، دەرماڵەی ڕۆژانی ئەو مۆڵەتەی بۆ خەرج ناکرێت و پێویستە جێگرەوەیەکی بەهەمان پسپۆڕی بۆ ڕاپەڕاندنی کارەکان دیاری بکرێت لەلایەن بەرپرسی بەش یان کارگێڕی. لەم حاڵەتەدا دەرماڵەی لەبری نۆڕینگە بۆ جێگرەوەکەی خەرج دەکرێت.

٣- لەکاتی وەرگرتنی مۆڵەتی درێژخایەن لە دەوامی ئاسایی بەیانیان وەک مۆڵەتی (دایکایەتی، بێ مووچە) ئەو پزیشک و کارمەندانە ناتوانن لەم سیستەمە بەردەوام بن.لە حاڵەتی مۆڵەتی خوێندن نەخۆشخانە و سەنتەرەکان دەسەڵاتی ئەوەیان دەبێت کار بەو پزیشکە پسپۆڕانە بکەن کەلەخوێندن وەردەگیرێ بەپێی پێویستی بەپسپۆڕییەکانیان ،بەمەرجی وەرگرتنی ڕەزامەندی بەڕێوەبەرایەتی گشتیتەندروستی پەیوەندیدار.

ماددەی (٨): پشوو لە سیستەمی لەبری نۆڕینگە بەم شێوەی خوارەوەدەبێت:

١- لە نەخۆشخانە و سەنتەرەکانی شێرپەنجە و تالاسیمیا جگە لە ڕۆژانی هەینی یەک ڕۆژە لە هەفتەدا بەناجێگیری بەپێی خشتەی دیاری کراو لەهەر نەخۆشخانە و سەنتەرێک. واتە (٨) ڕۆژە لە مانگێکدا.

٢- لە نەخۆشخانەکانی فریاکەوتن دوو ڕۆژی هەینی لە مانگێکدا لەگەڵ یەک ڕۆژی تر لەهەر هەفتەیەکدا، واتە (٦) ڕۆژ لە مانگێکدا.

ماددەی (٩): پزیشکانی خاوەن پسپۆڕیە دەگمەنەکانی وەک پسپۆڕی(نەخۆشیەکانی دڵ و ئیکۆ، سڕکردن،ڕۆماتیزم، چارەسەری سروشتی،تیشک و ئیم ئار ئای MRIوCT Scan،پسپۆڕی تاقیگە لەهەربوارێک بێت، هەرپسپۆڕیەتیەکی تری دەگمەن و پێویست)دەتوانن بەپێی ئەم سیستەمە دەوام بکەن بەشێوەی:

١- (فول تایم) ئەگەر میلاک یاخود تەنسیب بن لەنەخۆشخانە و سەنتەرەکانی شێرپەنجە و تالاسیمیا لەکاتی پێویست بەهەمان مەرجەکانی هاتوو لە ماددەی (سێیەم)ی ئەم ڕێنماییە.

٢- (پارت تایم) ئەگەر میلاکیان لەدەرەوەی نەخۆشخانە و سەنتەرەکانی شێرپەنجە و تالاسیمیا بێت بەشێوەی گرێبەست بەمەرجی:

أ- لەکاتی پێویست بوون بە پسپۆڕییەکانیان گرێبەستیان لەگەڵ بکرێت.

ب- خەرجکردنی پارەی تەنها ئەو ڕۆژانەی لە نەخۆشخانە و سەنتەرەکان دەوام دەکەن.

ت- دەوام نەکردنیان لە نۆڕینگە تایبەتی یاخود سەنتەر و نەخۆشخانە تایبەتیەکان لەو ڕۆژەدا.

ث- تێنەپەڕاندنی بودجەی سەنتەرەکە و دەرنەچوون لەچوارچێوەی تەرخانکراوی مانگانە وەلە چوارچێوەی ئەم ڕێنماییە وە سنوری پەیکەرو بودجەی پەسندکراو ، گۆڕانکاری لە ناویان لە دەسەڵاتی وەزارەتی تەندروستی دەبێت .

ماددەی (١٠): بەرپرسیاریەتی جێبەجێکردنی سیستەمی لەبری نۆڕینگە بەم شێوەی لەم ڕێنماییە هاتووە دەکەوێتە ئەستۆی:

١- بەڕێوەبەرەکان لەسەر ئاستی نەخۆشخانەو سەنتەرەکان بە هەماهەنگی لەگەڵ بەرپرسی ڕاستەوخۆ و سەرۆک بەشەکان سەرەڕای کاری خۆیان. لەهەمانکاتدا نابێت بە بیانووی هەبوونی ئەم بەرپرسیاریەتیە یان هەر بەرپرسیاریەتیەکی تری کارگێڕی کاری پزیشکی پشتگوێ بخرێت، بەپێچەوانەوە شایەنی دەرماڵەی لەبڕی نۆڕینگە نابێت.

٢- لیژنەی تایبەتمەند لەسەر ئاستی بەڕێوەبەرایەتیە گشتیەکان کە پێکدێت لە (سەرۆکی لێژنە،بەڕێوەبەری کارگێڕی ، بەڕێوەبەری ژمێریاری).سەرۆکی لێژنە پزیشکێک دەبێت کەخزمەتی فعلی لە پسپۆڕیەتیەکەی و خزمەتی لە چوارچێوەی ئەم سیستەمە لە (٥) ساڵ کەمتر نەبێت.

ماددەی (١١): دەبێت هەڵسەنگاندن بۆ پزیشک وکارمەندانی سیستەمی لەبری نۆڕینگە بکرێت هەر (٦) مانگ جارێک لەلایەن بەرپرسی ڕاستەوخۆ یان لەسەربنەمای فۆڕمێکی هەڵسەنگاندن کەدواتر لە سەربنەمای کۆمەڵێک پێوەری ئەکادیمی و ئیتیکی و کردەیی کە لە لایەن لێژنەی سەرپەرشتیاری ئەم سیستەمە لە سەر ئاستی بەڕێوەبەرایەتیە گشتیەکان دا دەنرێت ،لە سەر بنەمای ئەم هەڵسەنگاندنە لێژنەی سەرپەرشتی بڕیار لە سەر مانەوە یان دوورخستنەوەیان دەدات.

ماددەی (١٢): لەکاتی وازهێنان لە دەوامکردن بەپێی سیستەمی لەبری نۆڕینگە ،پێویستە پزیشک وکارمەندی تەندروستی بەلایەنی کەم (١٥) پازدە ڕۆژ پێشتر بەنوسراوێک لە ڕێگەی نەخۆشخانە و سەنتەرەکەی (لێژنەی سەرپەرشتی لەبری نۆڕینگە) ئاگاداربکاتەوە.دەکرێت ئەو پزیشکە یاخود کارمەندە تەندروستیە بگەڕێتەوە بەمەرجێ (٣) مانگ زیاتر تێپەڕنەبووبێ بەسەر ڕێکەوتی وازهێنانی،وە هیچ کەسێکی لە شوێنی دانەنرابێت.

ماددەی (١٣): میلاکی ئەو نەخۆشخانە و سەرنتەرانەی ئەم سیستەمە جێبەجێ دەکەن ساڵانە لەماوەی نێوان (١١/١تــا١١/٣٠) پێداچوونەوەی پێدەکرێت و ژمارەی پێویستی پزیشک و فەرمانبەریان بۆ دیاری دەکرێـت و بـوودجەیەکی ساڵانەیان بـۆ دابـین دەکرێـت، لەسـەرەتای مـانگی (١٢) دەنێردرێـت بـۆ سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران بەمەبەستی ڕەزامەنـدی وەرگـرتن. بەرپرسـیاریەتی ئەنجامـدانی ئەم پێـداچوونەوەیە و یەکخسـتنی پەیـکەری کـارگێڕی ئەو نەخۆشـخانەو سـەنتەرانە دەکەوێـتە ئەسـتۆی لێـژنەی پێکهـاتووە بەپێـی بـرگەی (٢) لە مـاددەی (دەیەم)ی ئەم ڕێنمـاییە لەسـەر ئاسـتی بەڕێوەبەرایەتیە گشتیەکان لە هەر گۆڕانکاریەکی بە پەلە.

مـاددەی (١٤): جێبەجێکردنـی ئەم سیسـتەمە لەهەر دامەزراوەیەکـی تـری تەندروسـتی جـگە لە (نەخۆشخانە و سەنتەرەکانی شێرپەنجە و تالاسیمیا) و (نەخۆشخانەکانی فریاکەوتن) بە ڕەزامەندی سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیـران دەبێـت دوای داواکردنـی لەلایەن دامەزراوەکە و دیراسـەتکردنی لەلایەن لێژنەی سەرپەرشتیاری سیستەمی لە بری نۆڕینگەی لە بەڕێـوەبەرایەتی گشـتی تەندروسـتی پەیوەندیدار و بەرزکردنەوەی لە ڕێگەی وەزارەتی تەندروستی.

ماددەی (١٥): کارمەندانی ناتەندروستی (ئەندازیاری ئامێرەکـانی لینـاک، I T، فایـل و ئامـار، سکرتێر و پێشوازی) سودمەند دەبن لە بـودجەی پەسـندکراوی ئەم سیسـتەمە لە نەخۆشـخانە و سـەنتەرەکانی شێرپەنجە و تالاسیمیا، بەمەرجی دیاریکردنیان بە کەمترین ژمارە بەپێی پێویستی.

ماددەی (١٦): جگە لەم ڕێنماییە کار بەهیچ ڕێنماییەکی تر ناکرێت لە بواری سیستەمی لەبری نۆڕینگە.

مـاددەی (١٧): ئەم ڕێنمـاییە لە ڕێکەوتـی ٢٠٢١/١/١ جێبەجـێ دەکرێـت و لە ڕۆژنـامەی فەرمـی (وەقایعی کوردستان) بڵاودەکرێتەوە.

د. سامان حسین بەرزنجی

وەزیری تەندروستی